

MŪSŲ KELIAS

Lietuva
Tėvynė
mūsų...

LITHUANIAN NEWSPAPER „OUR WAY“ * AUTHORIZED BY EUROM HQ, CIVIL AFFAIRS DIVISION

Nr. 48 (238) V metal LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS, IŠEINĄS DUKART SAVAITĖJE Dillingen/D., 1949 m. birželio 22 d.

Sustiprėjo drąsa laisvės kovai

Vykd. Tarybos pirm. V. Sidzikauskas pareiškė spaudai apie misiją į JAV

Išbuvę daugiau kaip keturis mėnesius keltone, aplankę J.A.Valstybės reikalingas valdines įstaigas ir judresniasias lietuvių kolonijas, trumpai pabuvę Paryžiuje ir Londone, pagaliau š. m. birželio pirmosiomis dienomis VLIKo pirm-kas prel. M. Krupavičius ir Vykd. Tarybos pirm-kas Vcl. Sidzikauskas grįžo Vokietijon. Norėdami supažindinti tautiečius su šiai misijai skirtais uždaviniais ir kelionės metu patirtais įspūdžiais, abu pirm-kai š. m. birželio 15 d. dalyvavo Informacijos tarnybos suauktoje tremties spaudoje konferencijoje ir pasidalino mintimis su jon atsilankiusiais visų tremties laikraščių redaktorais.

Po Informacijos tarnybos valdyt. J. Brazaičio trumpo įvado, Vykd. Tarybos pirm-kas Vcl. Sidzikauskas apibūdino misijos politinį-diplomatinių uždavinių.

Patį kelionę į JAV buvo planuojama jau žymiai anksčiau, kalbėjo p. Sidzikauskas, ir turėjo įvykti dar praėjusių metų spalio mėn. Bet JAV prezidento rinkimai ir artėjančios šventės privertė ją atidėti iki sausio mėn. pabaigos.

TREJOPAS MISIJOS UŽDAVINYS

Misijos uždavinys buvo trejopas: 1) politinis — pagyventi JAV mūsų laisvės kovos barą, užmegzant asmeninį kontaktą su vadovaujančiomis JAV politinėmis asmenybėmis, spauda ir tais pačiais tikslais kovojančių tautų egzilinėms atstovybėms, 2) tautinis — susipažinti vietoje su sąlygomis, kuriose mūsų tautiečių daliai tenka susidurti su didele problema — tautinio potencialo išlaikymu, stengiantis jį dar sustiprinti ir 3) finansinis — laisvės kovai lėšų telkimas. Apie paskutiniuosius abu uždavinius kalbėjo VLIKo pirm-kas M. Krupavičius po to sekusiame pranešime, gį politinę diplomatinę pusę išsamiau nušvietė Vykd. Tarybos pirm-kas Vcl. Sidzikauskas.

J.A.Valstybėje pirmiausia buvo sueita į kontaktą su Lietuvos Pasituntiniu bei Igalioju Ministeriu P. Zadeikiu ir Amerikos Lietuvių Taryba. Vos pasiekus Ameriką, Stalinas buvo pradėjęs savo niekais pasibaigusią taikos ofensyvą. Tad buvo svarbu išsiaiškinti oficiali Valst. Departamento pozicija Lietuvos atžvilgiu. Prieš leidžiantis tolimesnėi kelionėi, kaip tik ir buvo apsilankyta Washingtone. Mūsų šaliai tarant, užsienių reikalų ministerijoje tuo metu vyko Marshallio ir Achesono pasikeitimas, tad misiją maloniai ir draugiškai priėmė ministerio pav. Hickerson. Cia pat buvo kalbėtasi ir su Europos skyriaus viršininku Reynhard, o taip pat specialiai Rytų Europos — Salter ir Pabaltijo — Thompson. Jų visų buvo užtikrinta, kad JAV pozicija Lietuvos atžvilgiu, nekartą oficialiai deklaruota, ir toliau liekanti nepakitusi, nežiūrint kaip būtų Sovietų veiklama ir manevruojama. Užtikrinimai Valst. Departamente buvo tokie, kurie padrasina laisvės kovos tęsimą. Pabaltijo problema jau yra tapusi viena neišskiriama bendrosios Europos politikos grandimi.

Ten pat buvo susitarta, kad konkrečiais reikalais būsiąs parengtas memorandumas. Toksai netrukus buvo Ministerio P. Zadeikio įteiktas ir apie jo turinį savo laiku spaudoje minėta: išreikškus viltį ir padėką Jungt. Valstybėms, prašyta daryti žygių, kad Sovietai būtų sudrausti dėl masinių trėmimų, toliau — globoti tremtinius, plėsti jų įkurdinimą, steigti Vokietijoje lietuvių konsularines įstaigas, paskatinti amerikiečių karinę valdžią Europoje, kad pavojaus grėsmėje laiku būtų atitinkamai pasirūpinta mūsų šaliai tremtiniais Europoje.

Pažymėtina ir tai yra mus džiuginas dalykas, kad delegacija buvo

Valst. Departamente priimta kaip oficialūs pareigūnai — VLIKo ir Vykd. Tarybos pirmininkai, bet ne kaip privatus asmens.

UŽSIMEZGĖ KONTAKTAS SU SPAUDA

Atvykus New Yorko užsimezgė pirmasis kontaktas su JAV spauda. Suorganizuota speciali spaudoje konferencija, kuri misijos atsilankymą tuojuo išgarsino Amerikoje. Tenka pastebėti, kad visą viešėjimo laiką Amerikos spauda reikšė domėjimasi mūsų pirm-ku kelione ir jų kalbomis bei pareiškimais. Propagandiniu požiūriu tai nemaža laimėta anglosaksų visuomenėje.

Jungt. Tautų visumos suvažiavimo pirm-kui Dr. Evattui įteiktas trijų Pabaltijo tautų vardu memorandumas apie faktinę padėtį dabar tuose kraštuose. Memorandumas rado pritarimo. Konkrečių žygių nesulaukta svarbiausia dėl to, kad sesija ėjo į pabaigą. Ateinančiai sesijai bus įteiktas kitas, platesnis ir konkretesnis memorandumas.

Lankant kolonijas, palaikytas kontaktas su miestų burmistras, vietomis ir su gubernatorialais, o visur su spauda. Ta proga specialios ceremonijos (pvz. iškilmingas miesto raktų įteikimas ir p.) prisidėjo prie Lietuvos bylos propagavimo ir populiarinimo.

Teko kalbėti per lietuviškus ir angliškus radijo siūstuvus (Cleveland, Boston, Chicago ir p.), o Chicagoje dviem atvejais į anglišką visuomenę per specialius mitingus. Visuomenė reikšė dėmesį, būtų naudinga dažniau prabilti į ją, tačiau nuolatiniams veikimui Amerikoje trūksta ir laiko ir žmonių, kurie tokiu būdu galėtų veikti. Vienur kitur taja kryptimi pasitūmėta ir tai gana sėkmingai (Pittsburge, Detroitė).

Artinantis kelionės pabaigai ir Paryžiaus konferencijai, abudu pirm-kai dar kartą lankėsi Valst. Departamente, o ministeriai ir ALT iškėlė atitinkamoms vyriausybėms memorandumus. Ir šiuo atveju pažymėtina, kad valdinių slugsnių pareikšti patikrinimai Lietuvos atžvilgiu yra pozityvūs. Paryžiaus konferencijoje, jeigu esą ir būsią užkliūta už teritorinių klausimų, tai jie tebūsią tik paliesti, bet nieku būdu neišspręsti. Vokietijos taikos sutarties reikalui turėsimi būti sukviesta visų suinteresuotų valstybių taikos konferencija. Vieniems keturiems tai esanti per didelė problema.

LIETUVOS REZISTENCIJA YPATINGAI VERTINAMA

JAV pažiūra į mūsų rezistenciją pažymėtina kaip ypatingai palanki,

Jugoslavija už prekybą su Vakarais

Kiek Rytų-Vakarų politinių santykių derinimas susiduria su kieta Kremliaus politiką oda, tiek ūkinuose kas kart ryškiau išskyla dienos švieson tendencijos, gravituojančios į ūkinų santykių reikalingumą. Jau Europos ūkinės Tarybos konferencijoje debatų metu paaiškėjo, kad Rytai daug daugiau reikalingi ūkinų santykių su Vakarais, nei priešingai. Ypatingai tie norai veržiasi iš satelitinų sovietų kraštų, tačiau ne visi turi pakankamai drąsos viešai prisipažinti. Politinė priklausomybė laiko supančiojusi ir tokius gerus kalkuliatorius ir prekybininkus, kaip čekus, kurie jau ima suprasti, kad ir pavėluotai, ką reikšia nustojimas Vakarų rinkų jų tekstilės ir mašinių pramonėi.

Kremliaus politinio surambėjimo varžtai neteikia vilties ir artimiausiai ateičiai, kad tie santykiai radikalai pasikeistų. Tačiau gerai ir tai, kad Kremliaus itakai lengvai pasi-

teigiama. Lietuva tuo požiūriu išskiriama iš kitų egzilinių atstovybių. Aiškiai pasisakoma, jog nebetolimas esąs metas, kada teksią bendrauti su tikrąja Lietuvos vyriausybe. Diplomatinuose slugsniuose nepripažįstama Europos suskaldymas: įvykių eiga ir pagaliau pačios Amerikos interesai teideičia išsivaizduoti išlaisvintą visą Europą.

Kanadoje kalbėtasi su pora kabineto narių, užsienių reikalų ministerijoje su Europos sk. vedėju. Aptarta politiniai klausimai. Pasikalbėjimais susidomėta ir pabrėžta, kad šis vizitas turėsimas reikšmės nustatant vėliau Kanados politiką. Buvo prisiminta Lietuvos konsulato Kanadoje veiklos atgaivinimas ir tam gauta pažada, tačiau atvykus Londono teko patirti žinia apie kons. Grant-Suttie mirtį. Skaudi ir nelaukta žinia padėtį vėl palieka tokią, kokia ji buvo ligi tol.

Gegužės 5 d. New Yorke buvo suaušta visų pavergtųjų Europos tautų demonstracija prieš Sov. Sąjungą. Dalyvavo tautos pradedant Albanija ir baigiant baltąja Rusija. Priimtoje rezolucijoje užakcentuotas Lietuvos savarankumas būsimojoje Europos

santvarkoje, atkūrus demokratine Rusija. Demonstracija davė progos susitikti su JAV išikūrusiomis egz. pavergtųjų tautų vadovybėmis, su kuriomis kiek vėliau užmegstas kontaktas. Ateityje, kada bus sudarytas egzekutvvinis to internacionalo organas, kuris projektuojamas sudaryti iš visų demokratiškai valstybinį gyvenimą gyvenusių kraštų atstovų, to internacionalo svoris turės žymiai padidėti. Šiuo metu atliekami parengiamieji darbai ir, reikia pastebėti, gana sėkmingai. Sakysim, susiderino ir bendrą tarpusavy kalbą surado čekai su slovakais. Nesustigieda viduje dar vengrai, jugoslavai ir ypatingai lenkai. Bet ir čia matosi tikslan vedančių pastangų, skatinančių laikinai užmiršti skirtingumus, kada kovojama prieš bendrą priešą.

Taigi politinėje diplomatinėje srityje, užmegzgas kontaktą su oficialiomis įstaigomis, visuomenė ir rezistencinėmis ekspozitūromis, misiją reikią laikyti pasisekusia. Tuo pagrindu ir buvo galima spaudoje atstovams pakelėje pareikšti, kad grįžtame Europon sustiprėjusia dvasia, — baigė savo pranešimą Vykd. Tarybos pirm-kas Vcl. Sidzikauskas.

Gaivinti lietuvių, kur tik galima

VLIKo Pirm. Prel. M. Krupavičius apie savo kelionę

Visuomeninėje plotmėje, pareiškė žodį ėmęs VLIKo pirm-kas prel. M. Krupavičius, buvo užsibrėžta pagilinti ryšius su lietuviškąja Amerika. Gaila, per trumpas laikas ir nevisada lankstus maršrutas teleido aplankyti tik 57 vietas, tuo tarpu kada lietuviškų parapijose ten turima 135. Misijai lankant lietuviškas kolonijas, ALT greta vykdė finansinę rinkliavą Lietuvos laisvinimo reikalams. Šios rinkliavos rezultatai vis dėlto vaizduotasi kiek geresniais, negu faktiniai pasirodė. Tam būta keltos priežasčių: 1) Bendroji depresija. Šiuo metu bedarbių JAV skaičiuojama 5—6 milijonai. Jų skaičius vis didėja. Vadovaujančiuose Amerikos slugsniuose į visa tai žiūrima su tam tikru optimizmu: esą iki metų pabaigos padėtis galinti dar labiau blogėti, tačiau ateinantieji metai atnešią persilaužimą. Dabartinis nedarbo didėjimas, anot jų tėsaš tik laikinis reiškinys, kylas bebaigiant pereiti iš karo į taikos ūkį. Ne vienas ir tremtyns yra netekęs darbo ir susidūręs su sunkumais. 2) Šaoningoji lietuvių visuomenė masiškai mažėja, išmiršta. Jautresni pasirodo

tie, kurie yra turėję tiesioginį kontaktą su Lietuva, bet tokie yra kaip tik senyvo amžiaus žmonės. Tuo atžvilgiu šiandien pastebimas didelis skirtumas palyginti su padėtimi po pirmojo pasaulinio karo. 3) Žmonės pailse nuo dažnų rinkliavų. 4) Trūksta naujų, optimizimą skatinančių impulsų.

Tačiau nežiūrint to rinkliava pavykusi daug daugiau negu ji būtų glėjusi duoti be misijos pagalbos. Užsimota surinkti 100.000 dol. ir ALT tikisi netoli tos sumos gauti. Renkama individualiai, o atskiros vietovės apdedamos specialiomis sumomis, kiek jose užplanuota surinkti. Čia vis dėlto pabrėžtinai didelis mūsų užjūrio tautiečių idealizmas ir pasiaukojimas pinigais paremti laisvės kova.

Stiprinimas lietuviškumo tenyktėje visuomenėje buvo antrasis misijos uždavinys. Tas klausimas ypatingai šviesių viltčių neteikia. Jis statytas visur kietai, kad davus platesniems slugsniams progos esama padėtimi susirūpinti. Lietuviškas užnugaris JAV svarbus dabar, bet jis bus reikšmingas ir atkūrus laisvą

Lietuvą. Pasigendama lietuviško jaunimo, nes dalis jau nebe moksa suderinti amerikonišką ir lietuviškumą. Tačiau netrūksta ir gražių pavyzdžių. Jų pasisekimas didele dailimi pareina ir nuo naujųjų ateivių (DP) laikymosi. Kur santykiai tarp senųjų ir naujųjų ateivių nuosirdūs ir geri, tenai ir ateitis teikia daugiau vilties. Pasitaiko tačiau ir apgailėtino tyrnimosi tarp vienu ir kitu, o tai daugiausia tik dėl nesupratimo.

Amerikonizmas — didelė galybė. Jis pastebimai veikia ne tik senuosius imigrantus, bet ir dabartinius DP. Abiems tėvams dirbant gali atsitikti net tai, kad vienas kitas ilgai nui ir su savo vaikais lietuviškai nebesusikalbės. Taip greit amerikoniškas gali nusivilioti jaunas sielas, jeigu jos nebus apsaugotos atitinkamomis užtvaramis. Yra tačiau ir gražių pavyzdžių, kada senųjų imigrantų vaikų maži vaikai kalba lietuviškai, nors tokie atvejai yra didelė retenybė. Kitų tautybių vaikai savo tėvų gimtąja kalba (vokiškai, prancūziškai, lenkiškai) kabant teko dažniau girdėti. Jeigu būtų galima grąžinti lietuvių kalbą į gimtąją pastogę, vaikus dar būtų galima atgauti. Sunkiau yra su paaugusiu jaunimu. Jaučiasi pastangos ir jam prilaikyti. Tuo tikslu pvz. marijonai leidžia specialų laikraštį jaunimui anglų kalba. Lietuvių mokyklose gausu kitataučių. Lietuvių kalba kaip atskiras dalykas dėstoma popietinėmis valandomis. Deja, atsiranda tėvų, kurie pradeda reikalauti nebedėstyti lietuvių kalbos. Dideli nuopelnai lietuviškumo palaikyme atitenka lietuviškoms parapijoms, dvasiškių ir mokyklai išlaikantioms vienuolėms.

Nemažas vaidmuo tenka atvykusiems DP. Jų būklė daugiausia sunki. Deklasavimas ryškus. Geriausiai sekasi įsikurti gydytojams ir technikams, nors nėra taisyklės be išimties. Laisvosios profesijos — tai medžiaga fiziniam darbu. Mėgstama priekaištauti, kad naujieji atvykęliai perdaug medžioja dolerius, šalinasi visuomeninio veikimo. Bet kai jie visiškai susigyvens su dabartine fizinio darbo darbininkų būkle, be abejo, jie ims grįžti visuomeniniam veikimui, kaip jau vietomis ir paste-

(Nukelta | 4 psl.)

Taigi, būklė panaši, bet kad ne visi prasitioti gali... -f.m.-

Reformuotina, bet ar tuo būdu

Rašo J. Cicėnas

„Mūsų Kelio“ Nr. 43 (233) buvo įdėtas str. Reorganizuotina knygu leidyba“.

Jis rašo: „beprasminga visomis priemonėmis skatinti žmones pirkti knygas, jeigu jų kainos visiškai neprederintos ekonominiams žmonių pajūgumui“.

Inf. arch. T. J. Vizgirda savo spaudinius buvo nupigins 50-80% duok, žmogau, ir metus, o ne mėnesi, ir nieko neatsieksi, jei išskurdinimo skersvėjai baigia išpustyti atsakomybės viskam, kas lietuviška, jausmą.

Visai teisingai, kad „mūsų skaitytojas nėra praradęs skonio gerai knygai“.

„Tremtinys nėra ir pačia savo esme negali būti bibliofilas arba daliosios knygos rinkėjas.“

Aiman, daug ko, ne tik spintos knygai, mes politiniai emigrantai, neturime. Neturime pastogės ir už laisvę kovojančiam žmogui seniau priklausiusių teisių.

Lygiuokime aukštyn, bet ne į padugnes; atsiekta kultūra kelkime į viršų, bet ne ją lenkime prie išsitiesti neketinančių žmonių.

Tremties knyga niekada nenupigs iki leidybos porcijos, tai jau iš anksto žinotina tiesa. Visų pirma, per maži mūsų knygų tiražai.

Dėl savo blogos išvaizdos ir gyvenimui netinkamų patalpų Seligenstadto lietuvių stovykla nuo pat jos įsikūrimo, t. y. 1945 m. rudens, buvo nuspręsta likviduoti.

Bet kadangi seligenstadtiečiai ten buvo ekonomiška gerai įsikūrę, nenorėjome kelti ir iš blogų patalpų ir darė žygių, kad stovykla būtų palikta vietoje.

Vėliau ji buvo numatyta perkelti į Kitzingoną ir jau net traukinys turto pervežimui buvo paduotas.

Siais metais pavasarį buvo įskaityta ją perkelti į Giebelstada ir net dalis turto jau buvo net nuvežta.

Bet štai nei iš šio nei iš to gautas naujas įsakymas stovyklai likviduoti ir jos gyventojus perkelti taip:

Birželio 15 d. 150 gyventojų į Schwab. Gmünd, 17 — tuos visus, kurie jau turi užpildę blankus arba gavę Nr.Nr. emigracijai — į Würzburg Central Camp, o visus likusius birželio 20 — į Dornstadtą.

Sąryšy su stovyklos likvidacija

bando įskurdinti visai pamiršdami gimtąjį raštą. Iš tikro mus gali išfiktuoti rimtas pavojus — netekti naujų knygų išvysti.

— atgaivinkime savyje spaudos draudimo laikų meilę savo gimtajam raštui; džiaukimės savo laisvu spaudintu žodžiu taip, kaip lietuvis anapus geležinės uždangos džiaugiasi šio meto rezistencine spauda, kuria nežinomas rašytojas ir žurnalistas, o spausdina ir pristato irgi nežinomas, bet visų išsilgtas ir mylimas rinkėjas ir leidėjas; puoselėkime savyje meilę, pasigėrėjamą ir pasididžiavimą kas kartas turiningesnė ir puošnesnė tremties knyga, nesigailėdami jai skatiko, nes knygos naida šimteriopai didesnė už sumokamą pinigį; kiekvienas stenkimės būti bibliofilas ir gelbėkime knygų leidybą ne knygas skolindamiesi, bet išgydami jas kaip pagrindinį dvasios stiprybės kapitalą.

Ilgai braškėjo, bet vieną kartą lūžo

8. m. birželio 13 d. išėjo jau paskutinis „Dienos Žinių“ biuletėnis Nr. 123/1114.

Pirmasis „Dienos Žinių“ numeris (Lietuviškoji Informacija) buvo išleistas žurnalisto S. Urbono Coburge 1945 m. balandžio 21 d.

„Lietuviškoji Informacija“ biuletėnis Seligenstadte leido S. Urbonas, M. Pranevičius, St. Siliuškas ir kit. Jiems išvykus, nuo 1946 metų bir-

IS IRO SPAUDOS KONFERENCIJOS:

Prancūzijos emigracijos sąlygos

I DP žurnalistų spaudos konferencija, kuri įvyko praėjusį penktadienį Bad Kissingene, IRO vyr. būstinėje, ir kurią atidarė amerikiečių zonos IRO direkt. Ryan, buvo atvykęs iš Ženevos Mr. Gurbusky.

Kalbėtojas priminė, kad esą išvykę į tolimus kraštus ir svarstą — busias karas ar ne, o su tuo esą susijęs ir jų grįžimas į namus.

Emigraciją Prancūzijoje atstovaus iš Ženevos pavaizdavo taip. Si schema vadinas šeimos ūkio schema. Vadinas, norintieji vykti į Prancūziją, vyksta su visa šeima.

IRO globos įstaigų Prancūzijoje adresas toks: 7 Rue Paris, IRO.

Emigracija Prancūzijoje ypatingai rekomenduota slavams, nes tenai

esama nemaža sentųjų slavų emigrantų, kurie turi savo spaudą, klubus ir p.

AMERIKIEČIAI ŽURNALISTAI

Šioji spaudos konferencija buvo tuo įdomi, kad joje dalyvavo šeši amerikiečiai žurnalistai, kurie šiuo metu Vokietijoje lanko DP stovyklas, švietimo įstaigas, konferuoja su IRO pareigūnais.

DP žurnalistams buvo įdomu iš amerikiečių kolegų patirti, kokią išpūdį sudaro DP, kurie jau yra nuykę į JAV.

Baigę pasakoti savo išpūdžius apie Amerikon nuvykusius, amerikiečiai žurnalistai pateikė eilę klausimų savo kolegoms DP.

Baigę pasakoti savo išpūdžius apie Amerikon nuvykusius, amerikiečiai žurnalistai pateikė eilę klausimų savo kolegoms DP.

IVAIRŪS KITI KLAUSIMAI

IRO direkt. Mr. Ryan pažymėjo, kad visą laiką spaudžiama, jog DP spauda būtų apdedama mokesčiais.

Buvo iškeltas reparacinių pinigų (DM) persiuntimas į JAV. Paaikėjo, kad pinigų persiūsti negalima.

I Belgiją išvykusiuju ir iš ten grįžusiuju asmenų, norintų atgauti DP statų, klausimas sprendžiamas ne bendrai, bet individualiai.

Kad mokyklos nenukentėtų ir vaikams galėtų mokytis lankyti, vykdam stovyklų perklimojimus ir norint vieną ar kitą stovyklą papildyti ar iškeiti, reikalinga, kad tautiniai komitetai per savo ryšininkus IRO centre painformuotų, kur norima nukelti tėvus su vaikais.

Būnant Bad Kissingene paaikėjo, kad didžiausią IRO vyr. būstinės II eilės tarnautojų dalį sudaro latviai, paskum eina estai ir tik labai nedaug (apie 7) lietuviai.

Likviduota LTB Regensburgo apygarda

Mažėjant lietuvių stovykloms, Centro Komiteto nutarimu, LTB Regensburgo apygarda likviduota ir buvusios Regensburgo apygardos apylinkės Scheinfeld, Rothenburg, Erlangen, Langwasser, Ansbach, Bamberg (sargybų kuopa) priskirtos prie LTB Mainfrankų apygardos.

Ivykusiame Schweinfurte LTB Mainfrankų apygardos tarybos suvažiavime buvo aptarti įvairūs bendruomenės reikalai ir išrinktas naujas apygardos komitetas šios sudėties: A. Balys — pirmininkas, P. Žilys — vicepirmininkas, E. Čizinauskas — išdinininkas, St. Golsanskas — emigracijos ir švietimo reikalams, J. Namikas — sekretorius. Išrinkta ir revizijos komisija.

Mokomės amatų

Schweinfurtas. — Nežiūrint pagyvėjusios emigracijos, IRO Area 3 amatų mokykla Schweinfurte, atžvėntusi šiais metais vienerių metų sukaktį, savo darbą tęsia toliau.

Nors mokykloje kiekviename skyriuje mokslas tęsiasi 3-4 mėnesius, bet kruopščiai mokantis pasiekiamas gražių rezultatų ir daugelis asmenų, nemokėjusių jokio amato, mokykloje jo išmoko ir pritaikė gyvenime tiek čia stovyklose, tiek išvykę į JAV, Australiją ir kitas šalis.

Mokykloje veikia skaitykla su įvairiomis knygomis, gaunami laikraščiai bei žurnalai. Sudarytos šach-

matų, stalo teniso, orasvydžio ir krepšinio ekipos kurios rungtyniauja su kitų stovyklų sportininkais.

Mokiniai gauna dirbančiųjų maitinimą ir rūkalus. Drabužiais ir kitais priedais aprūpinami kiekvienas savo stovykloje.

Patirta, kad Schweinfurto amatų mokykla veiks iki IRO kadencijos pabaigos.

Petras RUKŠENAS, kilęs iš Palūšės parapijos, Svenčionių apskr., Amerikoje gyvenęs nuo 1918 metų, paleško savo giminių ir pažįstamų. Rašyti: Mr. Petras Rukšėnas, 2807th St., DETROIT 16, Mich., USA.

Kas norėtų prieš emigruodamas Australijon susitauti su patrauklia norvege? Esu 30 mt. amžiaus, geros kilmės, šviesplaukė, kalbu keleta kalbų. Rašyti šio laikraščio Redakcijai, perduoti Nr. 503.

Naujas medicinos Daktaras

S. m. kovo 28 d. įgijo Medicinos Daktaro laipsnį Petras Baleišis, gim. 1916 m. lapkričio 19 d. Sakiuose, padarydamas Dusseldorfo Medicinos akademijoje, chirurgijos skyriuje pas prof. dr. Ernstą Derrą doktoratą, tema: „Magenverletzungen unter besonderer Berücksichtigung der traumatischen Magenruptur“.

Dr. med. Petras Baleišis (kartu su Edm. Maziliausku) buvo pirmasis lietuvis ir užsienietis, išlaikęs 1948 m. kovo mėn. Dusseldorfo Medicinos Akademijoje valstybinius egzaminus. Tada dar vokiečių profesūra, užsieniečių nepažindama, nepasitikėjo išėto mokslo lygiu bei dokumentais. Pav. egzaminų komisijos pirmininkas prof. P. Huebschmann paklausė, ar Lietuvoje, stojant į Medicinos fakultetą, buvo reikalaujamas gim-

nazijos užbaigimas. Net egzaminų metu negavus kitokio pažymio, kaip tik „labai gerai“, vokiečių profesūra savo nuomonę iš pagrindų pakeitė ir stebėjosi, o pats prof. P. Huebschmann tapo lietuvių ir pabaltiečių draugu bei užtarėju, vėlesnėms egzaminų grupėms suteikdamas net kal kurių lengvatų.

Dr. med. Petras Baleišis yra taip pat pirmasis lietuvis, įgijęs Dusseldorfo Medicinos Akademijoje medicinos daktaro laipsnį.

Šiuo metu dr. med. P. Baleišis dirba stovyklos gydytojo darbu Brauweiler stovykloje (prie Kölno). Ateityje numato emigruoti į JAV.

Linkėdami naujam med. daktarui sėkmės ir išvermės tremties sąlygose, kol visi grįšime į savąjį Tėvynę.

Naujos knygos ir leidiniai

Kun. J. Prunskis AUŠROS VARTAI, faktai, padavimai, maldos ir poezija apie garsiąją Vilniaus šventovę, 40 psl. teksto. 1949 m. išleista Amerikoje, spausdinta „Draugo“ spaustuveje Chicago, Ill. Leidinukas pallečia Vilniaus Aušros Vartus įvairiais požūriais ir suskirstytas į tris pagrindinius skyrelius: 1) Istorija Aušros Vartų ir šv. Pavelkso, 2) Aušros Vartų poezija, 3) Maldos ir giesmės.

A. Vaičiulaitis ITALIJOS VAIZDAI. Išleido „Lux“ b-vė Stuttgarte 1949 m. Tiražas 2.000 egz. Kūšėnijos formato 92 psl. Spaudos darba atliko „Ventos“ leidykla. Viršelio aplanką piešė dall. L. Vilimas. Knygutė ypatingai rekomenduotina tiems tremtiniams, kurie numato emigruodami neaplenkti Italijos. Ją perskačius daugiau pasakys ir pro traukinio langą stebimi Italijos vaizdai.

Seligenstadto lietuvių tremtinių stovyklos METRASTIS. Išleista Seligenstadto prie Würzburgo. Redagavo Redakcinė Komisija: M. Jasinskas, A. Mironas, P. Žilys ir K. Zygas. Metraščio kalbą žifūrėjo Ign. Serapinas. Spaudos darba atliko „Venta“. 78 psl. teksto dideliame formate. Tiražas 500 egz. Tekste 50 iliustracijų. Tikrai girtinas sumanymas metraščio forma atvaizduoti būdingiausią tremtinių stovyklą jeigu ne visoje Vokietijoje, tai mažiausia amerikiečių zonoje. Jeigu kada nors ir kas nors ateityje norės pažinti tremtinių gyvenimą Vokietijoje, Seligenstadto stovyklos Metraštis tam bus dėkingiausia medžiaga. Kaip ir buvo galima tikėtis, metrašty perskaitytes vis dėlto nesudarai to klaukaus vaizdo, kaip vėlyvą rudenį ar ankstyvą pavasarį aplankęs Seligenstadą vietoje.

„Taikos giesmė“

A. A. GROMIKO „DEMASKUOTA“ KARINĖ VAKARŲ POLITIKA IR „NENORINČIŲ KARO“ APETITAI. — „TURIME... IŠSTUMTI D. BRITANIJĄ IŠ PASAULIO“. — ŠOSTAKOVIČIAUS „TAIKOS GIESMĖ“ IR ŽIAURI SOVIETINĖ REALYBĖ.

Rašo J. Kuzmickis

Iš vieno garbingo mūsų profesoriaus kartą girdėjau labai būdingą pasakymą: „Kas stokoja ko nors, tas apie tai daugiausia kalba...“

Taipgi gerai prisimenu vieną psichiškai pakrikusį žmogų. Jis kalbėjo įvairiausius niekus ir, matyt, dar pajėgdamas suprasti klišytojo kritišką žvilgsnį, pasakė:

— Nemanyk, kad aš durnas...

Nors kiekvienas šiandien supranta, iš kur grėsia karas, tačiau S. Sąjunga tiesiog pasisavino „taikos“ žodį ir, nuduodama taikingą, inkriminuoja Vakarus karo tikslais.

„Demaskuota politika...“

Mes dar gerai atsimename A. A. Gromiko, sovietų užsienio reikalų ministro pavaduotojo, piktą kalbą JT visumos susirinkime, kai jis atkavė JAV ir D. Britaniją bei Prancūziją už Atlanto pakta.

Įdomu tą kalbą pasiskaityti lietuvių kalba leidžiamoje „Tiesoje“ (š. m. 90 nr.), nes ji „nuoširdžiau“ atpasakota. Laikraštyje paduodami tokie A. A. Gromiko žodžiai:

„Gindama didžiųjų valstybių vienbalsiškumo principą, Tarybų Sąjunga yra ištikinusi tuo, jog ji veikia ne tik savo interesais, bet ir interesais kitų tautų, nenorinčių karo, kuris tėra naudingas ginklų fabrikantams, stambiosioms monopolijoms, gaunančioms milijonišką pelną iš karo (mano pabrūkta. J.K.).“

Jeigu A. A. Gromiko būtų prašas ir išpranašautų, kad anglai ir amerikiečiai rengia puolamąjį karą prieš S. Sąjungą, — apsidžiaugtų ne tik pavergtos tautos, bet ir savo saugumu netikra vakarų Europa. Deja, kai „demaskuojama“ sovietų politika, tokiam džiaugsmui „negali būti vietos“.

„Nenorinčių karo“ apetitai

Neseniai amerikiečių Komitetas Antiamerikietiška Veikla Tirti apklausinėjo buv. Lenkijos pasiuntinį-bės tarnautoją gen. Modelskį. Ta proga dar kartą pasitvirtino teigimas, kad lenkų pasiuntinys Vakaruose — sovietų žvalgybos lizdas.

Kai ryšium su tuo apklausinėjimu skaitome straipsnį „Economist“ (gegužės 7 d.) laikraštyje, tuojau išryškėja „nenorinčių karo“ apetitai. Būtent:

„Turime padaryti visa, ką galime, kad išstumtume D. Britaniją iš pasaulio“. — pasakė Zimierskis Modelskiui. Teorijoje komunizmas yra vienodai atšiaurus visų kapitalistinių valstybių atžvilgiu, praktikoje, tačiau, daugiausia atšiaurumo visuomet rodė D. Britanijai. Šiandien Maskva JAV-se mato savo tvirtiausią priešą. Tačiau jos antiamerikietinė propagandai trūksta to jausminio nuspalvinimo, kokį matome atakuojant D. Britaniją. Taip iš dalies yra dėl to, kad Didžioji Britanija iki šios dienos yra didžiausia kolonijalinė galybė, iš dalies gi dėl to, kad čia savo valdmenį vaidina populiarus įsivaizdavimas, jog D. Britanija yra šaunių lordų kraštas (juos išnaudojo ir hitlerininkai savo antibrityškoje propagandoje), tuo tarpu kai Amerika tam tikra prasme tai pradininkų (pionierių) kraštas. Turi čia veikti ir carinės užsienio politikos bei jos konfliktų su D. Britanija tradicijos. Nepaisant to, kaip tas trižadstis aiškintume, yra tikras dalykas, jog Britų Tautų Bendruomenės panaikinimas yra vienas iš pagrindinių

• Prancūzijos vyriausybė jau nusipirkusi 100 sprausminių lėktuvų iš D. Britanijos. Susitarta dėl 50 naujų lėktuvų pirkimo. Prancūzai tokius lėktuvus perkasi tik dėl to, kad jie tokių pas save nesigamina.

• 1948 m. birželio 30 d. D. Britanijoje buvo 50.033.000 gyventojų. Dėl didelio prieauglio daugelis D. Britanijos gyventojų emigruoja į dominijas.

• Ateinančiais metais D. Britanija pašventins naujusius parlamento rūmus, kuriuose bus įrengta net oro valytuvai, sugebą pašalinti net tabako dūmų dalelytes.

• Informuoti šaltiniai iš Londono praneša, kad Didžioji Britanija iki šios dienos yra didžiausia kolonijalinė galybė, iš dalies gi dėl to, kad čia savo valdmenį vaidina populiarus įsivaizdavimas, jog D. Britanija yra šaunių lordų kraštas (juos išnaudojo ir hitlerininkai savo antibrityškoje propagandoje), tuo tarpu kai Amerika tam tikra prasme tai pradininkų (pionierių) kraštas. Turi čia veikti ir carinės užsienio politikos bei jos konfliktų su D. Britanija tradicijos. Nepaisant to, kaip tas trižadstis aiškintume, yra tikras dalykas, jog Britų Tautų Bendruomenės panaikinimas yra vienas iš pagrindinių

• Ispanija sudarė prekybos sutartį su Prancūzija, pagal kurią per metus bus pasikeista prekėmis už 23 milijardus frankų.

• AP praneša iš New Yorko, kad britai karais, jeigu Kinijos komunistai užpultų Hongkongą, kuris vis dar laikomas karūnos kolonija.

• Britanija ruošiasi kviešti neutralų komitetą, kuris ištirtų žmogaus

komunizmo uždavinį, gali būti tikslas numeris pirmas. Dėl to Modelskio revellacijos laiku primena visiems tiems, kurie tiki, jog Didžioji Britanija gali „laikytis nuošaliai nuo rusų-amerikiečių konflikto“.

Sovietų „Taikos Giesmė“

Sovietai, kaip A. A. Gromiko, gražiai kalba apie taiką tarptautiniame forume. Jie žino — atsiras net amerikiečių tarpe tokių, kurie patikės sovietų „gera valia“ ir nesiskubins su Atlanto Pakto ratifikavimu. Juk jiems nesunku paskelbti, jog Berlyno blokada panaikinama, kai tuo tarpu traukiniai su prekėmis senū sovietų stiliumi sulaikomi.

Tačiau sovietai jokių būdu nenori atsisakyti taikos pionierių monopolio.

Maskvos „Pravdoje“ skelbiama, kad komunistai įkinke kompozitorių Sostakovičių, pastaruoju metu atgavusių malonę, į sovietinės taikos ofenzivą. Būtent, — jis baigia naują kompoziciją, kuri pavadinta „Taikos Giesme“. Pasak „Pravdos“, yra tai „tarptautinės demokratijos himnas, kuris laimės visą pasaulį“.

Taigi, intencijos savo keliu, kaukė vėl savo, arba: socialistinis turinys, išreikštas tautine rusų forma.

... ir žiuri realybė

Kokiais jausmais gyveno sovietų kariai, o net vaikai praėjusio karo metu, galime įsivaizduoti iš J. Czapski'o knygos „Nežmoniškoje žemėje“ (Na nieludzkiej zemi). Autorius taip aprašo vieno komunisto išpūdžius:

— Dalinio vadas ištyręs liepė juos (vokiečius belaisvius. J.K.) savo karkams nulydėti apie 5 km į gilumą. Kazakai po pusvalandžio grįžta. — „Kaip taip greitai?“ — klausia vadas. — „O ką, gaila buvo žygio, sušaudėme juos pakeliui“ — atsako kazokai. Ką pulkininkas turėjo daryti? Mūsų karys žino, ką su jo draugais ištaiso hitlerininkai.

„Kai važiuoju auto iš Maskvos prie fronto juostos“, pasakoja toliau geležinkelietis, nuolat sukdamas „bankrutką“ labai subronžėjusiais nuo tabako pirštais su apipilkėjusiais nagais, laukuose, kuriuos mūsiškiai nuo vokiečių atmušė, buvo dar gerokai vokiečių lavonų sniege. Buvo didelis šaltis ir gilus sniegas. Na, mūsų kaimo vaikai juos apipildinėjo vandeniu, tuos lavonus, vanduo tuojau šalo ir tada vaikai naudojo juos rogių vietoje. Leidosi ant jų nuo kalniukų. Ani iz nich dieiaii siebie salazki...“

Jeigu sovietų tautoje nuo pat mažens bus auklėjama neapykanta Vakarams, — nieko nepataisys nė „Taikos Giesmė“ apie... karą.

Tautvaišas lošia tarptautiniame turnyre

— P. Tautvaišas išvyko į tarptautinį šachmatų turnyrą Oldenburge (18. 6. — 2. 7. 49), kuris pokarinės Vokietijos gyvenime sudaro sensaciją. Kitų dalyvių tarpe matome: Rosolimo — 1949 m. Prancūzijos meistras, didmeisteris Bogoljubov — 1931, 1933 ir 1949 m. Vokietijos meistras, Wood — anglų meistras, pasaulinis šachmatų federacijos pirminkas, Enevoldsen — 1949 m. Danijos meistras, Aahman — Švedijos šachm. sąjungos meistras, Wade — buv. Australijos, dabar Naujosios Zelandijos meistras, Sveicarių meistras Waither, Luksemburgo meistras Doerner, Kieninger — 1937, 1940 ir 1947 m. Vokietijos meistras, Rellstab — 1942 m. Vokietijos meistras, Unzicker — 1948 m. Vokietijos meistras, vokiečių meistras Heinicke, latvių meistras Zengalis, estų meistras Sarapu ir t.t. — viso 18 dalyvių.

— Žinomas mūsų šachmatų meistras P. Vaitonis Ontario (Kanada) mst. pirmenybėse paėmė II vietą. Nesėkmingas Vaitonui buvo 2-sis ratas, kuriame jis pralošė tų pirmenybių nugalėtojui F. Anderson, tačiau šis pralaimėjimas ir liko vieninteliu. Tuo būdu Vaitonis, iškovojęs teisę dalyvauti Kanados pirmenybėse, kurios įvyks rugpiūčio mėn.

— J. Zalyš Montreolio pirmenybėse po 10 ratų eina 5-tuoju (viso 17 dalyviu) su 5 t. ir 2 atidėtom partijom. Pirmąją Rauch 7½ ir 1 atidėta.

— B. Arlauskas jau visai pasiveikė, bet jo gyvybei ištiko dar didesnis pavojus, kai besimaudydamas Victor Harber (Australija) pliažoje veisė beistrūko iš ryklio nasrų. Rugpiūčio mėn. Arlauskas atstovaus Australijai radiotelegrafo mače prieš Indiją.

Įvairios žinios

• Italijoje vis siaučia nedarbas. Skaitoma, kaip AP praneša, jog šiuo metu dar yra per 2 milijonai bedarbių.

• Kinijos ambasados patarėjas Amerikoje Dr. Chin Chi-mai, kalbėdamas Marylando universitete, pareiškė, kad Amerika turinti paremti nacionalinę Kinijos vyriausybę, nes jeigu Kinijoje įsigalėsia komunistai, jie peržygiuosią visą Azijos žemyną.

• Didžiojo Maskvos agento, buv. Amerikos komunistų vado Eislerio, kuris lenkų laivu pabėgo į Vokietiją, žmonos JAV teisėjas nepaleidžia iš Ellis salos net ir už užstatą. Manoma, kad ji bus išvešta Lenkijon.

• AP iš Pragos praneša, kad Dimitrovas, Bulgarijos komunistų partijos galva, jau mirštas Maskvoje. Dimitrovas esąs 67 metų amžiaus ir jau keli mėnesiai „gydosi“ Maskvoje. (AP)

• Naujiena! AP iš Vienos praneša, kad 11 Vengrijos stonistų vadų patraukta teisman už tai, kad jie nelegaliai talkininkavę žydų emigracijai į Palestiną. Nelegaliu keliu per balandžio ir gegužės mėn. iš Vengrijos į Čekiją, o iš tenai jau toliau išvykę 4.000 žydų.

• Prancūzijos vyriausybė jau nusipirkusi 100 sprausminių lėktuvų iš D. Britanijos. Susitarta dėl 50 naujų lėktuvų pirkimo. Prancūzai tokius lėktuvus perkasi tik dėl to, kad jie tokių pas save nesigamina.

• 1948 m. birželio 30 d. D. Britanijoje buvo 50.033.000 gyventojų. Dėl didelio prieauglio daugelis D. Britanijos gyventojų emigruoja į dominijas.

• Ispanija sudarė prekybos sutartį su Prancūzija, pagal kurią per metus bus pasikeista prekėmis už 23 milijardus frankų.

• AP praneša iš New Yorko, kad britai karais, jeigu Kinijos komunistai užpultų Hongkongą, kuris vis dar laikomas karūnos kolonija.

• Britanija ruošiasi kviešti neutralų komitetą, kuris ištirtų žmogaus

mil. svarų prekių. Šiuo metu dar tebegalioja anksčiau su Jugoslavija britų pasirašyta prekybinė sutartis, kurios terminas baigiasi š. m. rugšėjo mėn.

• Sovietai padvigubinę Vokietijoje savo zonos sienų apsaugą, kad vokiečiai negalėtų pabėgti į Vakarus. Britų zonos vokiečių policijos pareigūnai pareiškė, jog dabar sienos nerūpinamos pasidarys visiškai nebegalimas. Šios priemonės taikomos todėl, kad sovietų zonoje vykdomas priverstinis rekrutavimas darbams, ypač pagal į uraniljus kasyklas.

• Sovietų Sąjunga vėl peržengė padomumo ribas, paslysdama notą JAV, kad jos nebekeltų klausimo apie vokiečių karo belaisvių negrąžinimą iš Sovietų vergijos. Užnot belaisvius gražinę, Sovietai kaltina vakariečius, kad šie neva neparuošę gero plano belaisviams gražinti.

• Buvęs Vengrijos užs. reikalų ministras L. Rajk yra išmestas iš komunistų partijos ir kaip šnipas sumestas. Taip pat esą suminta per 20 aukštųjų valdininkų. Valymo akcija „e-sliama“.

• Izraelio užs. reik. ministras Mošė Saret pasakė, kad Izraelis nesutiks sutarpatautinti Jeruzalės ir atsisakyti bet kurios teritorinės dalies bei priimti arabų pabėgėlių tik taikos labui. Jis išpėjo, kad politinis JAV spaudimas netarnausias arabų naudai. Žydų ministras taip pat pakaltino katalikų ir kitų bažnyčių vadus už varomą propagandą, kad žydai neva netinkamai traktuoją kunigus Izraelyje. Apskritai, žydai šiaušiasi. (HT)

• Ispanija sudarė prekybos sutartį su Prancūzija, pagal kurią per metus bus pasikeista prekėmis už 23 milijardus frankų.

• AP praneša iš New Yorko, kad britai karais, jeigu Kinijos komunistai užpultų Hongkongą, kuris vis dar laikomas karūnos kolonija.

• Britanija ruošiasi kviešti neutralų komitetą, kuris ištirtų žmogaus

teisių pažeidimo sutartį Bulgarijoje, Rumunijoje ir Vengrijoje, kaip tai numatyta su tais kraštais pasirašytose taikos sutartyse. Tai bus daroma todėl, kad sovietai atsisakė tą reikalą tirti kartu su britais ir amerikiečiais.

• Iš Sovietų Sąjungos sugrįžęs prancūzas karo belaisvis pareiškė, kad Odesoje dar esą ir daugiau prancūzų karo belaisvių. (R)

Amerikos politika nesustos pusiaukeyje

Prez. Trumanas savo svarbioje kalboje, pasakyoje Little Rock'e, nurodė tris sąlygas, be kurių negali būti pastovios pasaulio taikos. Jos yra tokios:

1. Amerika turi būti stipri ir ūkiškai sveika.
2. Kiti kraštai, kurie dirba taikos labui, turi būti taip pat stiprūs ir ūkiškai pajėgūs.
3. Tarptautinė organizacija turi būti stipri.

Trumanas nurodė, kad esą dar labai ilgas kelias, kol pasaulis bus apsaugotas nuo socialių ir politinių blogybių, ant kurių klesti komunizmas. Prezidentas reikalauja tęsti atstatymo programos vykdymą, Atlanto pak-

to ratifikavimą, teikti karinę paramą Vakarų demokratijoms ir palaikyti gerus prekybinius ryšius.

Prezidentas priminė padarytas JAV klaidas po pirmojo pasaulinio karo, kada buvusi atstatyta taika ir laisvė, Amerika nusigręžusi nuo jai skirtų uždavinių. Amerika Tautų Sąjungai atsukusi nugarą, ignoruodama ūkines pasaulio problemas. Jei tos problemos būtų buvusios tinkamai svarstomos, nebūtų buvę prielastai prie naujo pasaulinio karo.

Trumanas reikalauja nesustoti pusiaukeyje, bet eiti iki galo, kol bus atsieltas tikslas — pasaulinė taika. Prezidentas ypač užakcentavo Atlanto pakto svarbą.

Leidžiama „Lietuvos Istorija“

STOKIME VISI Į TALKĄ ŠIĄ BRANGIĄ KNYGĄ UŽSIPRENUMERUODAMI

ADOLFO ŠAPOKOS redaguotas veikalas LIETUVOS ISTORIJA, turįs per 700 psl., gausiai iliustruotas, trimis spalvotais žemėlapiais, gerame popieriuje, įrištas kalenkoru viršeliais, mūsų leidžiamas išeina 1949 m. rugpiūčio mėnesyje. Pusė gamybos darbo jau atlikta. Prenumeratoriams kaina 16.— DM.

Užsakyto sąlygos:

LIETUVOS ISTORIJA užsiskama individualiai leidykloje ligi 1949 m. liepos 15 d., įmokant nemažiau kaip 10.— DM Pinigai siunčiami pašto perlaida.

Prenumeratorių, atsuntęs 10.— DM, tuo pačiu išpareigoja likusias 6.— DM atsųsti ligi rugpiūčio 15 d.

Užsakymai gali būti siunčiami ir grupėmis, pridėdant užsakytojų sąrašą su pilnais adresais.

Ligi LIETUVOS ISTORIJOS išleidimo dienos, kiekvienas pilnai užsimokėjęs prenumeratorių, leidykloje betarpiai užsisakęs knygų, gaus 25% nuolaidos nuo visų mūsų leidyklos leidinių.

Leidykla išpareigoja emigracijos atveju visiems pilnai užsimokėjusiems prenumeratoriams LIETUVOS ISTORIJA atsųsti į kiekvieną pasaulio valstybę, jei užsakytojas išvykdamas paliks savo adresą.

Nedelsdamas paremk šį didelį darbą. Tebūnie dar vienas svarbus įnašas mūsų tautos lobynan. UŽSISAKYK IR KITOS PARAGINK!

Leidykla PATRIFA
FELLBACH b. Stuttgart
Schwabstr. 105, Tel. 5 07 26

„Mūsų Kelio“ užsienio atstovybų adresai

D. BRITANIJA:
Mr. Palšis, 10, Warrel's Terrace, BRAMLEY-LEEDS, England
(Prenumeratos kaina 3 shil. mėnesiui)

KANADA:
Mr. K. Andruskevičius, 3—4th Ave., Ville La Salle, MONTREAL, P.Q., Canada
(Prenumeratos kaina 0,5 dol. mėnesiui)

AUSTRALIJA:
J. Mockūnas, 68 Stuart Road, Dullwich, ADELAIDE, S.A., Australia
(Prenumeratos kaina 3 shil. mėnesiui)

BELGIJA:
Mr. Stp. Paulauskas, 81/186, Paire du Horloz, TILLEUR-LIEGE, Belgie
(Prenumeratos kaina 26 fr. mėnesiui)

Redakcija straipsnius taisyti bei trumpinti savo nuožiūra ir nesunaudotų rankraščių nesaugo.

• Už skelbimų turinį redakcija neatsako. • Užsuojaus, sveikinimai ir skelbimai bei pranešimai iki 10 petito eilučių — 5.— DM. toliau už kiekvieną eilutę po 50 pf. • Paieskojimo skelbimai privalo būti apmokėti už kiekvieną paleškomą asmenį po 1.— DM. • Už skelbimus ir paieškojimus pinigai siųsti kartu su tekstu. • Platintojai už surinktą prenumeratą ir parduotus paskirus numerius gauna 10% nuolaidos. Laikraščio grąžinimai vengtinai. • Prenumeratos mokestis su pašto ir ekspedicijos išlaidomis vienam mėnesiui 3.— DM, užsienyje 4.— DM. Paskiro Nr. kaina 0,40 DM.

Printer: Verlagsanstalt Manz, Dillingen/Donau. — Population to be served: 20.000.

MŪSŲ KELIAS

Išeina trečiadieniais ir šeštadieniais
Dillingen a. d. Donau, Kapuzinerstr. 16

Vyr. Redaktorius Al. Laikūnas
Redaktorius A. Musteikis

Lithuanian Newspaper „OUR WAY“, Semi-Weekly. Authorized by EUCOM HQ, Civil Affairs Division. Authorization No. MISC 412. Circulation 4000.

MŪSU KELIAS

LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Į JAV atvyko jau 5.000 lietuvių

BALF imigracinis komitetas praneša, kad į JAV nuo DP įstatymo priėmimo jau atvyko 5000 lietuvių. Vien gegužės mėnesį į JAV atvyko 2174 lietuviai. Ta pačia proga BALF imigracinis komitetas primena, kad turinčių garantijas lietuvių skaičius mažėja, gi norinčių į JAV keliauti netrūksta ir Amerikos lietuviams reikia pasistengti, kad garantijų reikiamas kiekis atsirastų. Raginama garantijų organizavime pasidaruoti ir naujai nuvykusius, nes jie geriausiai pažįsta tremtinių vargus ir atsiradę dabar Amerikoje gali ir kitus prikalbėti tokias garantijas išduoti.

KA SAKO ŽINOVAI APIE DABARINĘ ŪKINĘ DEPRESIJĄ

Ūkinė depresija JAV mus visus, kurie manome į ten vykti, labai domina. Visi gaudome tenyškio ūkinio gyvenimo žinias ir labai norime, kad nuvažiuavus nereikėtų liktis be darbo. Paskutiniu metu iš ten ateina maždaug tokie samprotavimai: Žinovai pranešauja, kad pasunkėjimas šios šalies ūkinio gyvenimo bus gana aštrus, bet ne per daug ilgas. Mano, kad atsigavimas turi ateiti per 12 mėnesių arba net greičiau. Trečiame šių metų ketvirtyje smukimas dar didesnis ir paskutiniame ketvirtyje pasiekiasi aukščiausio laipsnio. Taip pat pranešauja, kad gerėjimas prasidės pirmame 1950 metų ketvirtyje. Kaip ištikrųjų bus, greit būsime liudininkai, bet sekant JAV spaudą neteko niekur pastebėti, kad dabartinė JAV ūkinė depresija būtų lyginama su buvusiomis labai skaudžiomis ūkinėmis krizėmis 1920—1921 m., 1929—1933 m. ir 1937—1938 m. Visi samprotavimai rodo, kad čia turima reikalo su daug mažesnėmis ūkinėmis krizėmis, kurios nepadarė šiančios ir skaudžių pasėkų.

BROOKLYNO LIETUVIŲ TELEGRAMA PARYŽIŪN

Gegužės 24 d. Brooklyne buvo surengtas didelis lietuvių mitingas, kuriame kalbėjo M. Krupavičius ir V. Sidzikauskas. Tai buvo paskutinis VLIKo atstovų pasirodymas. Žmonių buvo labai daug ir susirinkimas, po vykusių pranešimų, pasiuntė rezoliuciją JAV delegacijai užsienių reikalų ministerių konferencijoje. Toje rezoliucijoje sakoma: „Būdami tvirtai įsitikinę, kad tik teisingumo principais paremta taika gali būti patvari ir žmonijai priimtina, mes kviečiame Amerikos delegaciją, Užsienių reikalų ministerių posėdyje Paryžiuje reikalauti iš sovietų vyriausybės, pasirašiusios su JAV, Di-

Ginklai turi garantuoti taiką

ATLANTO PAKTO TIKSLAS — BENDRA GYNYBA

Jungtinių Amerikos Valstybių užsienių reikalų ministerija gegužės mėn. 14 d. paskelbė brošiūrą, pavadinimą: „Taikos atstatymas — JAV militarinės pagalbos programa“. Joje yra pasakyta, kad amerikiečių karinė pagalba bus teikiama, kol naujo Pasaulinio karo pavojus nebus pašalintas.

Pažodžiui toje brošiūroje sakoma: „Dabartinė nepakankama Vakarų Europos gynyba leidžia kėsintis ją užpulti ir yra tendencija, kad tokie norai gali didėti. Siaurės Atlanto paktas yra politinė sutartis su bendra gynyba ir militarinė parama jį dar labiau papildo.“

Amerikiečių tautai turi būti aišku, kad mes negalime tikėtis iš mūsų Vakarų Europos draugų jokio pasipriešinimo agresijos atveju, jeigu mūsų strategija būtų tokia, kad tuos draugus karui ištikis užleisti priešui, pažadant juos vėliau išlaisvinti. Patyrimas mums parodė, kad ir nedidelės karinės organizacijos, bet gerai apginkluotos ir vedamos pasiryžusios tautos, sėkmingai gali prisidėti prie išlaikymo taikos.“

Militarinė parama Vakarų Europai numato tarp kitų sekančius punktus, kurie, pakol įsigalios vienas bendras strateginis planas Atlanto pakto valstybėms, laikinai turės galiojančios reikšmės.

1. Kaip neatskiriama visuotinos

džiosios Britanijos ir Prancūzijos vyriausybės Atlanto Chartą, Suvienytų Tautų deklaraciją ir kitus karo metu susitarimus, atitraukti sovietų okupacines armijas į 1937 metų Sovietų Sąjungos sienas.“

Susirinkime pirmininkavo žinomas Brooklyno veikėjas J. Ginkus.

AMERIKOS LIETUVIAI IŠPĖJO NEPASITIKĖTI SOVIETAIS

Prieš išvykstant JAV užsienių reikalų ministeriui Dean Acheson į Paryžių, Amerikos Lietuvių Taryba įteikė raštą, kuriame iškelia sovietų padarytas skriaudas Lietuvai ir prašo Lietuvos reikalą, jei jis iškiltų, pastatyti į tikrą kelią, ginti teisę ir teisingumą. Taip pat ir Amerikos Letuvių Tautinės Sąjungos suvažiavimas, išklauses adv. A. Olio pranešimo, pasiuntė laišką Prezidentui

Trumanui. Tame laiške paminima, kad komunistinė diktatūra sudaro pagrindinį ir rimčiausią pavojų pasaulio taikai. Seimo dalyviai prašo dėti pastangų, kad iš sovietinės vergijos būtų išlaisvinta Lietuva ir jei suteiktos visos galimybės vėl laisvai tvarkytis.

BALFAS CHICAGOJE VYKDO VIEŠĄ RINKLIAVĄ

Birželio 10 d. BALFas Chicagoje, kaip praneša DIRVA, vykdė gatvėse viešą rinkliavą tremtinių šalpos reikalams. Atsimenant, kad tai milijoninis miestas, tokios rinkliavos tinkamas pravedimas gali duoti didelių pajamų. Iš pranešimo matyti, kad tenyškiai lietuviai tai rinkliavai gerai ruošėsi. Vyriausias tos rinkliavos organizatorius yra Bronius Budginas.

B. Vargas

Višinskis cituoja Šv. Raštą...

Paryžiaus komunistų laikraštis „Ce Soir“, visą laiką tiksliai patiekęs konferencijos nuotalkas, perkoštas sovietų delegacijos filtru, jau prieš savaitę pranešė, kad Vakarai esą galutinai nusistatę palaikyti dabartinį Vokietijos suskaldymą ir bet kurias būdais išvengti kariuomenių atitraukimą. Dean Achesonas „brutaliai“ atmetęs visus Višinskio pasiūlymus.

Anot „Die Neue Ztg.“, Višinskio „nauji“ pasiūlymai, liečią taikos sutarties sudarymą, nebesudarys konferencijos sluogsnuose jokios staigmenos. Tai tik pakartojimas pernyškio Varšuvos kominfono „valstybių“ nutarimo, ir tame pasiūlyme laikraštis staigmeną įžiūri tik toje aplinkybėje, kad jis buvo padarytas konferencijai išsiskirstant, o ne jos pradžioje, kaip buvo tikėtasi.

Į Višinskio pasiūlymą bene atviriausia atsiliepė Achesonas, pareikšdamas, kad esamose sąlygose sudarymas taikos sutarties projekto reikštų fantastinio projekto kūrimą. Tiek Bevinas, tiek ir Schumanas, pritardami Achesono pareiškimui, pirmučiausia nori patirti, su kokia Vokietija jie turės reikalo taikos sutartį pasirašius.

Nors žodžiais ir nebuvo išreikšta, bet reikia manyti, kad trys Vakarų užsienių reikalų ministrai ta proga galėjo ir prisiminti, jog taikos sutartys greit po karo buvo pasirašytos su Vokietijos satelitais. Kas iš to išėjo, aiškinti netenka. Prie esamų sąlygų tokią sutartį pasirašyti ir su Vokietija, reikštų ne ką kita, kaip,

anot Achesono, žiauria iliuzija visai vokiečių tautai. Ir kažin ar tik jai vienai... „Milijonų žmonių gyvybės priklauso nuo to, kaip mes sudarysime tą taikos sutartį. Jei gi iš tos didelės atsakomybės daromas žaizdas propagandai ir laiko praleidimui, aš jame nenoriu dalyvauti“, sako Achesonas.

Višinskio argumentus Achesonas pavadino pilnais propagandos, kaip šuo blusų. „Taip, aš norėčiau pasakyti, kad per blusas ir šuns nesimato“, sako Achesonas, į ką Višinskis taip pat nelieka skolingas — „Aš randu, kad Achesono pareiškimas yra labai gilus. Tebūnie leista man pacituoti iš biblijos — „nebandyk blusų gaudyti — gali pro pirštus kupranugaris pralysti“ —“.

Įsiterpęs į tą linksmą pokalbį Bevinas pareiškė nežinąs tokios citatos. Jam atrodė, kad rusų biblija smarkiai skiriasi nuo St. James angliškiosios versijos.

Pirmininkavęs posėdžiui Schumanas tą diskusiją baigė šiuo pasiūlymu: „Gal geriau bus perdavus vis

tą blusų klausimą mūsų pavaduotojams.“ Dėl šio pasiūlymo vieningai sutarė ir be balsavimo visi keturi „linksmieji broliai“.

Konferencija nestokojo anekdotiškų epizodų. Konferencijos pabaigtuvėms daugelis visai rimtų laikraščių daugiau vietos ėmė skirti jos „linksmajai daliai“, nei rimtesniems išvedžiojimams, kurie gal ir turėtų raudonuoti prieš išvedžiojimus, padarytus prieškonferencinėse iliuzijose. Tačiau negalima pasakyti, kad konferencija būtų visai bevaisė. Ji davė tą teigiamą vaizdą, kurį sukūrė trijų vakariečių vieningumas ir tvirtas ryžtas nepaleisti turimų Vakarų Vokietijoje kozyrių iš savo rankų. Tai patvirtina Bevinas savo kalba, pabrėždamas, kad visi keturi sėdintieji prie konferencijos stalo jau praleidė du karus su Vokietija. Todėl ateičiai reikia ne tik apsidrausti, bet ir aiškiai žinoti, su kuo bus turima reikalo — su demokratine Vokietija ar vėl su nauja diktatūra. Na, aišku, Balkanų pavyzdys čia pat pašonėje... mšk.

Pabaltiečiams DP pirmenybės panaikintos

AMERIKON EMIGRUOJANTIEJI DP TURĖS PRIEŠKILTI, KAD JIE NE-RA KOMUNISTAI

The New York Herald Tribune rašo, kad naujuoju DP emigracijos įstatymu, kurį priėmė JAV atstovų rūmai, prisidėta prie taikos problemos sprendimo. Naujajame akte numatyta per trejus metus įsileisti ne 400.000, kaip anksčiau buvo spėjama, bet 339.000 DP. Įtraukti ir 4.000 rusų, kurie yra pabėgę iš Kinijos, iš Sanchajaus. Data, apsprendžianti DP tinkamumą emigracijai, iš 1945 m. nušalta į 1949 m. sausio 1 d., Tuo būdu leidžiama Amerikon emigruoti daugiau DP, kurie iki šių metų pradžios atbėgo iš anapus geležinės linijos. Panaikinamos visos rasinės, religinės ir tautinės sąlygos.

Naujajame įstatyme priimtas papildymas, kuris kiekvieną į JAV emigruojantį DP įpareigoja priešikiti, kad jis nėra komunistas. Panaikintos pabaltiečių % ir žemės ūkio specialistams teiktas pirmumas. Laikraštis apgailestauja, kad pasilikus susiaurintos tų kraštų kvotos ne DP asmenims. Per 5 metus busių sulaukyta tik 25% kvotų. Laikraštis pastebi, kad atstovų rūmai padarė visa, ką jie tik galėję. Laukiama dabar, kad ir senatas viską atliktų taip pat gerai arba net dar geriau.

ČEKOSLOVAKIJOS ARKIVYS-KUPA SAUGO ŽVALGYBINIAI

Komunistų kova su katalikais Čekoslovakijoje kopia į savo viršūnę. Arkivyskupas Beran, kuris vadovauja 9 milijonams katalikų, yra saugomas slaptosios policijos. Jo pagalbininkai areštuojami. Savo ganytoji-

niame laiške jis kreipėsi į tikinčiuosius pareiškdamas, kad šie neklausytų „katalikiškosios“ akcijos, kurią suorganizavo komunistai. Katalikų laisvė ir apskritai katalikybė be Popiežiaus ir vyskupų esanti negalima. Komunistams trukdant negalėjo įvykti katalikų Dievo Kūno procesija. Arkivyskupui einant iš bažnyčios didžiausios minios žmonių klaupėsi

Gaivinti lietuvių, kur tik galima

(Pradžia 1 pusl.)

bima. Vietomis dar pasigendama bendros kalbos tarp senųjų ir naujųjų lietuvių, jaučiasi lyg dvi lietuviškos srovės. Būti lietuvių apaštala, lietuvių kelti ir gaivinti visur ten, kur tik tai galima atgaivinti — štai DP uždavinys, vykdytinas įsijungiant į tenyškę visuomenę.

VLIKo pirm-kas ypatingai akcentavo du dalykus, būtent:

1) Visi vykstantieji į JAV lietuviai turėtų prisistiegti aiškiai matomus tautinių spalvų ženklelius, kad uoste pasitinkantieji be vargo galėtų iš minios išskirti lietuvius.

2) Nuvykus pasistengti tenai parūpinti darbo ir buto garantijas tiems tautiečiams, kurie į čia Vokietijoje dar neturi. Ligi šiolei amerikiečiai lietuviai tokių garantijų yra parūpinę apie 18.000 ir jos jau baigiamos realizuoti. Asmeniškai veikiant į senuosius gyventojus galima tokių garantijų parūpinti daugiau negu lai-

šios Belgų profesinės sąjungos naujai, o 75% galės būti išmokami dirbusiam.

Asmens, dirbė Belgijoje kasyklose ir tuo reikalu suinteresuoti, gali kreiptis asmeniškai arba raštu, pridedant pašto ženklą atsakymui ir blankų prisiuntimui, į LTB Centro Komitetą, nurodant keliose vietose Belgijoje dirbtą, nes reikalinga kiekvienai darbovietai atskiras blankas užpildyti, kurioms po to iš Centro Komiteto bus duodama tolimesnė eiga. LTB Apylinkės, kur daugiau suinteresuotų esama, gali prisiųsti su-registruotų asmenų sąrašus.

Australijon vykstantiems žinotina

Australijos imigracijos departamento mėnesinis biuletėnis praneša, kad darbo sutartis teis 2 metus. Jame sakoma: „Kai kurie DP Australijoje vis klausia, kiek laiko turi būti darbovietėje, kuri yra paruošta Commonwealth vyriausybei. Atsakymas yra 2 metai, ir tai liečia visus naujakurius, kurie atvyksta į Australiją pagal IRO schemą.“

Taigi, šis pareiškimas rodo, jog

nuvykę į Australiją turi dirbti pagal sutartį dvejus metus. Toliau biuletėny aiškinama, kad DP atvykę su pirmaisiais laivais nepasirašę sutarties, jog jie dirbsią dvejus metus. Bet buvę pažymėta, kad turės dirbti ne mažiau, kaip vieneris metus. Ši pareiškima biuletėnis aiškina, kad tai netrukdo sutartį pratęsti ilgesniam laikui, negu metams, jei Australijos imigracijos politika to reikalauja.

Imigracijos ministeris, rašo biuletėnis, gali darbo sutarties laiką sumažinti naujai atvykusiems, jei atliks savo darbą gerai, ypač kuris yra sunkesnis, negu normalus. Tačiau DP negali palikti savo darbovietės be imigracijos ministerio sutikimo.

Ministeris esąs patenkintas naujais atvykusiais, kurie atlieka pavestą darbą. Tik nedidelis skaičius asmenų mėgina išvengti nustatytų sąlygų. Nevykdantieji savo duotų įsipareigojimų gali būti gražinami į Europą. (The New Australian)

ANTIKOMUNISTINĖ JUOSTA TOL. RYTUOSE

Daily Mail spec. korespondentas R. Izard praneša iš Washingtono, kad Amerika jau atsiskaičiusi dabartinės stebėjimo politikos Tol. Rytuose ir padariusi svarbius nutarimus, dar prieš išvykstant užsienių reikalų ministeriui Achesonui į Paryžiaus konferenciją.

Po ilgų ir nuolatinių konferavimų gynybos ministerio Johnson, gen. MacArthur, Prez. Trumano ir p. Achesono prieita nusistatymo, jog nėra reikalo laukti, kol Tol. Rytuose nusės dulkės, bet reikia imtis dabar sprendžiamo vaidmens. Naujoji politika aptarta ir su britų ambasadoriumi Washingtono Sir Oliv Frnks. Naujoji politika reikšis sudarymu ribų, už kurių toliau komunizmas negali būti toleruojamas, kaip tai buvo padaryta Europoje ir kad komunizmas toliau negalės išsiplėsti be J.A. Valstybių pasipriešinimo ir trukdymų. Šios politikos priemonių smulkesnoms dar bus parengtos. Provokacinė komunizmo linija eis per Burmą, Siama, Malajus, Indoneziją, Filipinus, Formozą, Okinavą ir Japoniją.

ant kelių ir dvasia jungėsi paskutinei kovai su bažnyčios priešais.

Kuo ši nežemiškoji kova baigsis, turėtų jau netrukus paaiškėti.

Alio, PATRIA! Siųskite man LIETUVOS ISTORIJA!